

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

ז:

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

(א) לעיל ד. (ב) וי"ט תוספת
לקמן ח. ד"ה תמ"א.
(ג) ולקמן ח. תוספת ע"א.
כ"ה ט"ו: תוספת ט"א.
(ד) כ"ה ט"ו: ולקמן ח. תוספת
(ה) (ו) ולקמן ח. (ז) (ח) (ט)
(י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז)
(יז) (יח) (יט) (כ) (כ"א) (כ"ב)

תורה אור השלם

1. שלוש פעמים בשנה
יראה כל זכורף את פני
י' אלהיך בנקבות אשר
יבחר בנך הפעוטה ובהג'
השבעוטה ובהג' השבת
ולא יראה את פני י'
ר'ק"ק: דברים טו טז

הגרות הגר"א

א [ב] גר"א אפ"י כ"ו
ובסוף פ"ק אין כ"ה אלא
כ"ו פ"ל:

מוסף רש"י

המקומין. מפרש במסכת
כמוסות (פ"ג) המקום כ"ד
למלכות כלים. ואמר אני כי
לקח כן ערות שקרין
קרידיין שמעדין איתן
למלכות כלים. יע"ד ז'
והמזכיר נחשת. שמעדין
במקום שחפרין אותו מן
הקרקע כדמפרש במסכת
כמוסות (פ"ג) וכל אלו ריחן
רע וכן יוכלו לעלות שם
מכירה: יע"ד ז' א'
בא אלא מן החולין. ולא
ממעות מעשר שני ולא
ממדרגה יבנות שיהא
ממזיז ויטמא כהן (ב"ב)
י"ג: כלומר משלו ולא ממנה
שהוא תחייב ויטמא: פסחים
ז. מביאין שלמים.
כ"ד: שכן מאלל אלס
כ"ד: ויטמא כ"ד א"כ אכל
לכל נפש (מכירה ה"ג) ואין
הוא כשר. פסחים.
למטה מעשר שני. מביאין ח' (ה)
אלל שומן עליה מעשר
י"ט: ושומן כ"ד: (קמ"ו)
י"ג: אבל לא עולות. א"ן
מביאין עולות מן מתמידין
ומתוספין שכן קרינן צדור
והמתן קרינן. אבל עולות י"ד
לא יבא לפי שאין בה אילנות
הדייני. דמתי ע"ש לכס
ולא לנזרה (ב"ב) י"ג: אלל
לא מביאין עולות כאלו
שיכול להביא לחמך י"ט
(קמ"ו) י"ג: מביאין
שלימים ועולות. ומה אז
מקיים לכם. לכו ולא לנדרים
(מכירה ה' ג')

אל אביי. האי נמי לא מצינן לך קרא דללאו קרא נמי פשיטא מאחר
שחייב את כולן אנה ידענא דכל אחד קרינן לורו את עמנו דהיאך יאמר
האז לאלו הו' ורזין ולאנו הו' עלעין: **אלא קרא לנדאריים.** והיינו
נמי אין נראין לחלפין דמי

כגון אלו שיעשו חבורה לעמנן כך
נראה בעיני. וחזירי מפרשין ללאו
אין נראין לחלפין אתה אביי לפשוטי
אלא למימרא דקרא לאו להכי אתה
וקשיא לי סוף סוף הא דאין נראין
חלפין מאי קאמר מנא עווד שעינת
הש"ס כל היכא דאיכא סבר פלוני
למימר הכי ואמר ליה פלוני הכי
היא מילתא גופא דהוה מני למימר
קמא מתוך צמרא ואמר ליה דלא
תפשיה הכי אלא הכי: **מתני'**

עולוס כמועד כאוס מן החולין. משמע
השמה עולות ראיהי הכאות בחולו של
מועד כאות מן החולין ולא ממעות
מעשר שני דהיי"ל כל דבר שנחובה
אינו בא אלא מן החולין במסכת
מנחות (דף פ"ג) ולקמן נמי בגמרא
(דף ט"ז) מניא מסך מלמד שלס
מביא חובתו מן החולין. וצגמ' פריך
אמאי נקט חולו של מועד כי מיימי
לה ביום טוב נמי מן החולין בני
לאחיי: **ושלמים מן המעשר.** בגמרא
מפרש שלמי שמחה דרבינו קרא
כל מילי: **ויר"ט הראשון של פסח.**
בגמרא מפרש מאי היא ומילי שא
פסח דנקט: **ישראל יולאין ידי חובתן.**
משום שמחה ככל ענין שיש להן בשר
לשובע ואין זקוקין לנזוח שלמים
לשם כך: **גנדרים ונדבוס.** שהנדבוס
כל השנה ושבעולין לירושלים כרגל
מביאין אותן ומקריבין אימוריהן
והבשר נאכל כנעלים יולאין כהן משום
שמחה. משום דכ"ו למימי כפרס
והכהנים נחטאות וכו' נקט כפרס
ישראל: **והכסוים.** שכלו להן חטאות
כרגל חטאות ואשמות שהיו עולי רגלים
מחייבין ויש להן בשר לשובע יולאין
כהן משום שמחה ואין לריבין להביא
שלמים לשם שמחה אלא כמות שאין
להן בשר לשובע: **יולאין כהוה ושוק.**
המורמים להן משלמי עולי רגלים:
אלל לא בעוטוס. בעטותא העוף
שאין שובע אלל בכשר בהמה וצגמ' ה'
ליף לה: **גב' הא.** אם הביאין ביום
טוב יביאוס מן המעשר אם ירצה
בתמיה: **וכי סימא.** האי דנקט כמועד
משום דאנכ אורחיה קא משמע לן

מילתא אחרייה דאין עולת קריבה ביום טוב ואף על פי שהיא חובת הרגל הואיל ויש לה תשלומין לתאר: **מביאין שלמים.** ביום טוב
לפי שיש בהם זורך מאכל הדיוט: **ואין סומקין עליהן.** שהפסיכה שנות היא שמשמשת כנעלי חיים ותקן אלו הן משום שנות לא עולין
בזלין ולא רוכבין על גבי בהמה (ב"ב דף ט"ז): **אלל לא עולוס.** אין מביאין כלל דכריה לכו ל"ב"ש לכס (שמות יג) ולא לנזוח מן מתמידין
ומוספין שומן קבוע וכל שומן קבוע חביב בהו כמועדו ואפילו בשבת וכל שכן כ"ד: **וסומקין עליהן.** כיון דמותר להביאן לא גזרו שנות
לנעל סומיקתן: **כ"ד אין באוס.** ואפי' לכו' סנירא ליה לתנא דמתני' דגדרים ונדבות אין קריבין כ"ד: וכו' שרו ב"ה בעולת ראיהי ושלמי
חגיגה א"ע"פ שיש להן תשלומין עיקר מלוחן ביום ראשון דכתיב ותגותם אוחו (ויקרא כג) ביום ראשון משמע: **וכספיה כהא אינה כהא אלל**
מן החולין. והכא לא מני לאיפלוגי ולמימר טופל מעות מעשר עמהן דכי אישתרי עטילה בחגיגה הוא דאישתרי (א) לקמן" מנין שאם רצה לערב
כו' גבי שלמים יש אדם שיש לו אוכלין מרובין ונכסין מועטים ואי אפשר להביא אילנות כולן מן החולין אלל עולה למה טופלה יביא במעה
קסף: **אף מן המעשר.** דלאו דבר שנחובה הוא במקום שיש בשר והרי יש לו מעות מעשר שני שיש לו להוציא בירושלים ויקנה בהם שלמים
וכי קרא לקמן" כל מיני שמחות לשמחה: **ומגיגה יום טוב הראשון.** שהוא ודאי דבר שנחובה אפי' יש לו בשר הרבה דילפינן לקמן" מוחותום
אוחו וגו' י"ט. ולקמיה פריך מאי שא פסח דנקט: **וכ"ה אומרים כו.** לקמן" פריך דהו' דבר שנחובה הוא ומקו' לא בעופל: **גיגת י"ד**
לא. כלומר להכי נקט פסח חגיגה אחרת כשהיתה חבורת פסח מרובה היו מביאין עמו חגיגה כדי שיהא פסח
נאכל על השובע ואשמעינן מתניתין דחגיגת י"ט עמנו הוא דאינה כהא אלא מן החולין אלל חגיגת ארבעה עשר כהא אף מן המעשר:
אמר

מביאין שלמים ואין סומקין עליהם. דכריה לכו כשמאי רכס
דאמר לקמן (דף ט"ז) שלל לפסוק ביום טוב והלל
אומר לסמוך אלל מעולות לא מנינו פלוגתא דפלוני כה הלל ושמאי
ואמרין כפרק קמא דשבת (דף טו) וכו' דלא נחלקו רק בשלשה

א"ל אביי פשיטא הי מינייהו משוית להו
פושעים והי מינייהו משוית להו ורזין אלא
קרא למאי אתה לכדאריים דתניא א' אחרים
אומרים המקמיץ והמצרף נחשת והבורסי
פטרון מן הראייה שנאמר יכל זכורך מי
שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאין
יכולין לעלות עם כל זכורך: **מתני'** עולות
במועד כאות מן החולין והשלמים מן המעשר
יום טוב הראשון של פסח ב"ש אומרים מן
החולין ובית הלל אומרים מן המעשר
ישראל יוצאין ידי חובתן בגדרים ונדבות
ובמעשר בהמה והכהנים בחטאות ואשמות
ובכבוד ובהוה ושוק אבל לא בעופות ולא
במנחות: **גב' אלא עולות כמועד הוא**
דבאות מן החולין הא ביים טוב מן המעשר
אמאי י' דבר שנחובה היא כ"ו וכל דבר
שנחובה אינו בא אלא מן החולין וכי תימא
הא קא משמע לן דעולות כמועד כאות
ביום טוב אינן באות כמאן בבית שמאי
דתנן י' בית שמאי אומרים מביאין שלמים
ואין סומקין עליהן אבל לא עולות ובית
הלל אומרים: **מביאין שלמים ועולות יוסומבין**
עליהן חסורי מיחוסא והכי קתני "עולות
גדרים ונדבות כמועד כאות י' ביום טוב אינן
באות ועולות ראייה באה אפילו ביו"ט
ואו וכשהיא באה אינה באה אלא מן
החולין ושלמי שמחה באין אף מן המעשר
והגיגת יום טוב הראשון של פסח בית
שמאי אומרים מן החולין ובית הלל אומרים
מן המעשר תניא נמי הכי עולות גדרים
ונדבות כמועד כאות ביום טוב אינן באות
ועולת ראייה באה אפי' ביום טוב ואו וכשהיא
באה אינה באה אלא מן החולין ושלמי
שמחה באין אף מן המעשר והגיגת יום
טוב הראשון של פסח בית שמאי אומרים
מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר
מאי שנא חגיגת יום טוב הראשון של
פסח אמר רב אשי הא קא משמע לן חגיגת
המשה עשר אין חגיגת ארבעה עשר לא
משום הקדיש:

בית הלל מודו דאין קריבין כ"ד: **דאף**
והא דקאמר" ב"פ"ק דב"ה (דף יג)
וכ"ה השוט עולת נכד כ"ד: **לוקה**
דאמר לך מני ב"ש היא ולא מוקי לה
כ"ה דהכי דאיסורא איכא לאו ליכא
כיון דלית ליה מתוך דקאמרין התם
וכן אמרין התם פ' שני דב"ה (דף י"ט)
בגמרא דהאי משנה אמר רש"א לא
נחלקו ב"ש וכו"ה על עולות שאינם של
י"ט שאין קריבין (והא) דהתם כי פריך
על עולת דאמר מתלוקת ב"ש וכו"ה
שגמרי חגיגה לסמוך וכי מנרימא
דלמי כה פלוגתא על שלמים שאין
של י"ט כו' ולא אקשי ליה ממתניתין
דהכא (ו) כי הכי דמתר"י לה עולות
גדרים ונדבות כמועד כאות כ"ד: **דאף**
לא היינו טעמא דעדיפא ליה לאקשוי
מנרימא דמתני כדנדיא ולא ע"י
דיוקא וחסורי מיחוסא והכי קתני והא
דלא מיימי להו גדרים ונדבות לעולת
דאמר לכו"ה אין קריבין גדרים ונדבות
משום דנפיק בהו משום שלמי שמחה
כדאמרין בסמוך דליכא לאוקמי
שכר קרב שמחה כדיו והרז רבי
אלתן והר"י מתוך דלא אמר בסמוך
דנפיק בשלמי שמחה בגדרים אלא
היינו היכא שהקריבוס משום שמחה
אלל הביאוס לשם גדרים לא נפיק רק
משום הקדיש:

אלמא

לה א מ"י פ"ב מהל'
תנינה הלכה י'
לו ב מ"י שם הלכה ח'
סמך עין רע:
לו ג ד מ"י שם פ"א
הלכה ט'
לה ח מ"י שם הלכה י'
ל"ו ז מ"י שם הלכה ח'
ט ח מ"י שם פ"ב הלכה
ח סמך עין רע:
מ"א ז מ"י שם הלכה י'
ס"ב י מ"י שם הלכה ח'

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכוהא
נכא וכו' דלשחרי
דברניא לקמן: (ב) ז"ס
ד"ה מביאין וכו' קבלו
מרגס ק"ף עולות ונחלקו
בה כהווא דפי שני כ"ל
ותנת ולא נחמק:
(ג) בא"ד אלל על
הסמיכה: (ד) ו"ה עולות
וכי ולא אקשי ליה
מתניתין דהכא לברר
דמתרעם לה וכו' ולא
מתנייהו ע"י דיוקא וכו'
והיי' מתוך וכו' שמחה
גדרים ונדבות [אלא]
היכא שהקריבוס:

רבינו הנאכל

דריש לקיש. ואין נראין
הצאן פ"י כל מי
שאני יבול לעלות
בכלל ישראל כולו כהן
המקדין והמקריב נחשת
והבורסי כפי שריותו
רע ומואסין אותו פטרון
מן הראייה שנאמר כל
זכורך מי שיכול לעלות
עם כל זכורך: **מתני'**
עולות כמועד כאות
מן החולין כו' ושלמים
מן המעשר מעשר שני
שאני שחובני מעות
בעשר שם לשמחת הרגל.
הן באין ומותר להצעה
למתניתין הכי חסורי
מיחוסא והכי קתני עולות
וגדרים ונדבות כמועד הן
באות אבל לא ביו"ט
ועולת ראייה באה אפי'
כ"ד: וכושהיא באה איה
באה אלא מן החולין
ושלמי שמחה באין אף
מן המעשר משום מעשר
שני וחגיגת י"ט הראשון
של פסח כ"ה מן החולין
דהיא מן המעשר. תניא
נמי הכי עולות גדרים
ונדבות כמועד כאות כ"ד:
אין באות כו' אישקיא
קסבר ב"ש חגיגת י"ט
הראשון היא מן התורה.